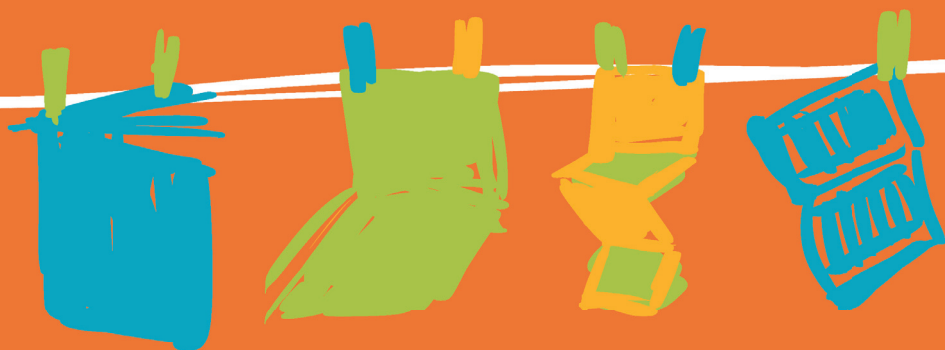

**Orientacions
per a pares i mares**

**LLEGIR AMB
ELS FILLS I FILLES:
QÜESTIÓ DE
CONFIANÇA,
GENEROSITAT
I PACIÈNCIA**

Jaume Centelles

LEXIT
LECTURA PER A L'ÈXIT EDUCATIU

12 PROPOSTES PER PROMOURE LA LECTURA DELS FILLS I FILLES

QUINS LLIBRES ESCOLLIR PER ALS NOSTRES FILLS I FILLES?

COM PODEM ACOMPANYAR LA LECTURA DES DE CASA?

LECTURA EN TEMPS DE VACANCES

Jaume Centelles. Mestre, ha treballat durant 40 anys a l'escola Sant Josep-El Pi de l'Hospitalet fent diverses tasques, especialment a l'educació infantil i com a responsable de la biblioteca escolar. Des del mes de setembre de 2013 està jubilat, que vol dir que ha fet un pas enrere i ha deixat la trinxera de l'aula, però continua lligat al món de l'educació. Col·labora amb la revista «Guix» i amb el programa de ràdio «L'ofici d'educar». Participa en el grup de treball «Passió per la lectura» adscrit a l'Associació de Mestres Rosa Sensat. jaumecentelles.cat

© Fundació Jaume Bofill, 2020
Provença, 324
08037 Barcelona
fbofill@fbofill.cat
www.fbofill.cat

Autoria: Jaume Centelles
Edició: Lecxit. Fundació Jaume Bofill.
Disseny i maquetació: Albert Pérez

Creiem que el coneixement s'ha de compartir. Per això fem servir una llicència **Creative Commons Reconeixement 4.0 Internacional (by)**. Us animem a copiar, redistribuir, remesclar o transformar i crear a partir del material per a qualsevol finalitat els continguts propis d'aquesta publicació, fins i tot amb una finalitat comercial, i només us demanem que en reconeguem l'autoria de la creació original.

Les publicacions del programa LECXIT estan disponibles per a descàrrega als webs www.lectura.cat i www.fbofill.cat

12 PROPOSTES PER PROMOURE LA LECTURA DELS FILLS I FILLES

Jaume Centelles

Els llibres obren finestres al món

Sabíeu que la implicació de la família és un factor determinant per a l'èxit escolar? El suport que podeu oferir des de casa és afectiu, de proximitat, quotidià, de fer veure i viure la lectura com quelcom necessari per al creixement intel·lectual de totes les persones.

Com sabeu, acompanyar la lectura és bo per als vostres fills però potser no us heu adonat com resulta de beneficiós, també, per a vosaltres mateixos.

Al voltant de la lectura les consultes més habituals que es fan són dues. Una, sobre com ensenyar a llegir els fills. I una altra, sobre com ajudar-los a estimar la lectura. Per donar resposta a aquests dubtes hi ha diversos trucs, tècniques o consells. Els més senzills i fàcils d'aplicar són:

Habiliteu un espai a casa per endreçar els seus llibres. Pot ser una prestatgeria o una senzilla maleta (folrada, això sí, amb vellut vermell a l'interior, com si fos un cofre dels tresors).

Trobeu temps per llegir.

Junts, que notin que els dediqueu el vostre temps, que notin que compartiu històries, sentiments, que percebin que l'estrès i els problemes queden aparcats momentàniament. És preferible que sigui una activitat diària (breu, d'uns quinze minuts) que fer una sessió llarga cada setmana.

Aneu amb ells a la biblioteca

més propera a demanar en préstec llibres, revistes especialitzades i documents dels temes que els interessin.

Regaleu-los llibres

els dies assenyalats (aniversaris, Reis, Sant Jordi, inici de les vacances, assoliment d'un èxit escolar).

Subscriuiu-los a alguna

revista que els interessi (de cotxes, còmics, humorística).

Sigueu un model.

Comenteu-li les vostres lectures, que vegi com us ho passeu de bé, com us apassioneu llegint. Els vostre fill se sentirà atret pels llibres que us veuran llegir (novelles, llibres de receptes, etc.) i comprendrà que la lectura és quelcom que necessitem. Els nens aprenen per imitació.

Interesseu-vos pel que està llegint.

Llegir junts enforteix els lligams afectius i les habilitats de comprensió. Mentre llegiu, convé que els feu preguntes (què li ha dit la guineu quan ha sabut que...?) i els feu imaginar què hauria passat si tal personatge hagués reaccionat d'una altra manera (i si en lloc de triar el camí de la muntanya, hagués triat el de la platja?)

Porteu sempre un llibre a sobre i aprofiteu aquells moments morts a la parada de l'autobús, a la sala d'espera del metge o a la perruqueria.

Feu que ajudi a casa fent la llista

de la compra, llegint la recepta del dinar, les instruccions d'un joc de taula nou, un article d'actualitat, etc. Aproveu tots els moments de rutina diària per crear hàbits on la lectura i l'escriptura hi siguin present.

Feu-los adonar de les paraules que troben pel carrer (rètols de les botigues, etiquetes, embalatges, etc.).

Veure paraules impreses permet connectar els sons i les grafies. Quan passegeu, assenyaieu rètols, tanques publicitàries o cartells, i pregunteu als vostres fills si saben altres paraules que comencin per la mateixa lletra o si en coneixen cap que rimi, per exemple.

Deixeu escampats llibres per tot arreu, fins i tot al cotxe.

L'objectiu final és fer de la lectura un gest natural i mostrar que la lectura és per tot arreu, tota la vida.

No imposeu la lectura.

Llegir és un joc que requereix anar a poc a poc, construint significats, un joc al qual s'accedeix amb bastides sòlides, sense pressa. Si teniu pressa perquè aprenguin, si els obligueu a llegir, potser acabaran fugint de la lectura.

Tots els nens aprenen al seu ritme, així que és millor que ho facin de manera agradable. Deixeu que el vostre fill esculli els seus propis llibres.

Per ser un bon lector, cal llegir.
I recordeu que per aconseguir-ho,
us heu de proveir de paciència,
ser amables amb els vostres fills
i, sobretot, tenir confiança, perquè
se'n sortiran, segur.

Si aconseguim transmetre
als nostres fills la passió lectora,
els estarem deixant en herència
un univers infinit de sensacions
i coneixement, i obrint-los portes
a un futur més ric, autònom
i ple d'oportunitats.

**Orientacions per
a pares i mares**

**COM PODEM
ACOMPANYAR
LA LECTURA
DES DE CASA?**

QUINS LLIBRES ESCOLLIR PER ALS NOSTRES FILLS I FILLES?

Jaume Centelles

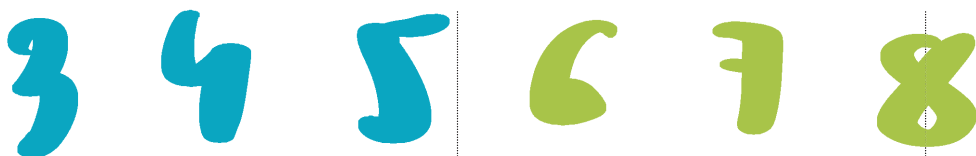

Si em dius la teva edat et diré què pots llegir!

Triar els millors llibres per als vostres fills sembla complicat, però no ho és tant si els hi feu confiança i aneu amb ells a la biblioteca o a la llibreria. Us sorprendrà la seva elecció! Potser han fullejat o llegit determinats llibres a l'escola i els voldran tornar a tenir a les seves mans.

Deixeu-los fer, el desig és un estímul potent. I si no us agrada la seva tria, sempre podeu fer-ne una altra de paral·lela amb l'ajuda de la bibliotecària o la llibretera.

Us comentem algunes orientacions que us podran servir a l'hora de la selecció.

Llibres per a infants de tres a cinc anys

Per als infants d'aquestes edats van bé els llibres que expliquen històries senzilles, on les escenes o situacions es repeteixen o s'encadenen diverses vegades seguint el mateix esquema. Aquestes repeticions ajuden a fixar i entendre millor el relat.

Són adequats els àlbums il·lustrats on la imatge i el text es complementen per explicar la història, però amb major presència de les imatges, en quantitat i en intensitat.

Les històries on el protagonista és un animal, de vegades humanitzat, són imprescindibles.

També els contes on es comencen a introduir conceptes més abstractes i imaginatius, on tot està viu i on, fins i tot, les pedres, les joguines o les flors poden parlar, moure's i comunicar-se.

Llibres per a infants de sis a vuit anys

En aquesta edat estan interessats en l'adquisició de la lectoescriptura, comencen a llegir amb certa fluïdesa i entren de ple en una fase en què seran capaços d'enfrontar-se amb textos senzills, amb diàlegs, repeticions i frases curtes.

Les imatges de les històries poden contenir plans més complicats d'interpretar (picats, contrapicats) i incorporar elements com les línies cinètiques o les onomatopeies.

El que expliquen pot requerir un cert grau de maduració per entendre el missatge i entreveure els conflictes i les diferències que hi ha al món, per conèixer temes socials com la conservació de la natura o la mort, per exemple.

En definitiva, en aquestes edats convenen els llibres amb elements repetitius, alguns contes tradicionals, històries on l'humor hi sigui present, textos informatius, poesies amb rimes senzilles i narracions lineals amb un vocabulari assequible a l'infant, sense ambigüitats.

Llibres per als nois i noies de nou a deu anys

En aquestes edats tenen diferents ritmes evolutius, el seu nivell lector no és homogeni i ens trobem amb nois i noies que encara gaudeixen amb històries senzilles i d'altres que comencen a llegir llibres d'estructura més complexa.

En el moment evolutiu en què es troben s'estructura la realitat, són capaços d'interpretar judicis de valor com justícia i injustícia, o veritat i mentida.

Els llibres ja poden presentar-se amb una estructura narrativa per capítols i com que llegeixen amb certa desimboltura, poden gaudir amb arguments més complicats. Els llibres que més agraden són els de misteri, d'aventures i de colles, on els protagonistes són nens i nenes de la seva edat.

També els agraden les històries humorístiques, la poesia i els llibres informatius sobre animals, esports, jocs, altres països, invents, mecànica, ciència i experiments científics.

Llibres per als nois i noies de deu a dotze anys

En aquestes edats, estan en un moment de plena expansió física i emocional i això es veu reflectit a través de la seva determinació, la seva voluntat creixent de control, el seu equilibri i la seva seguretat i desimboltura.

Respecte a l'etapa anterior no hi ha un trencament i van superant etapes, tant des del punt de vista afectiu —s'amplia la capacitat d'estima cap als altres amb un compromís més íntim d'amistat i d'afecte— com des del punt de vista intel·lectual i social.

Les lectures per a aquestes edats poden tenir diàlegs, arguments amb accions de gran dinamisme, amb protagonistes actius i que trobin solucions als conflictes.

S'interessen per temes diversos i gaudeixen amb les històries de ciència-ficció, les policiaques i tot allò que tingui lligams amb la vida real propera. Les biografies i els llibres informatius també són apreciats. És un bon moment per introduir els clàssics de la literatura infantil i juvenil.

Cada lector té uns motius diferents per llegir. Fins i tot, un mateix lector té motivacions diferents a cada nou títol que enceta, i totes són vàlides i perfectament acceptables. Hem de trobar la més adequada a les necessitats del moment.

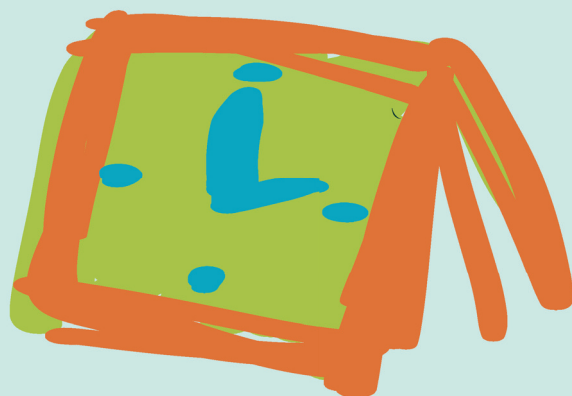
**Orientacions per
a pares i mares**

**QUINS LLIBRES
ESCOLLIR PER
ALS NOSTRES
FILLS I FILLES?**

COM PODEM ACOMPANYAR LA LECTURA DES DE CASA?

Jaume Centelles

Aprendre a llegir demana temps!

Llegir, aprendre a llegir, no és fàcil, suposa un esforç considerable per als infants perquè es posen en marxa uns mecanismes mentals i físics complexos. Llegir és "comprendre", que és diferent a "dir" el que està escrit al text.

Totes les hores dedicades a aprendre a llegir proporcionen uns beneficis immensos perquè amb la lectura el nen entén que les paraules li expliquen històries de manera ràpida i directa i pot entrar en mons imaginaris, conèixer realitats, llocs i pensaments diversos.

La lectura també dona accés al saber, afavoreix el coneixement de la nostra llengua, enriqueix el vocabulari i, sobretot, proporciona moments plaents perquè ajuda a descobrir nous universos, proporciona bastides per combatre les pors i la soledat i ens acompanya en el viatge que és la vida, amb la mirada neta i l'esperit despert.

Aquest viatge l'infant no el pot fer sol, necessita l'acompanyament de l'adult, del pare o la mare que li mostri estratègies per veure com funciona això de la lectura. Algunes de les estratègies útils per descodificar i comprendre un text escrit són **la lectura compartida, la lectura guiada i la lectura en veu alta.**

Lectura compartida

Una molt bona estratègia és el que s'anomena «lectura compartida» i s'utilitza amb els nois i noies que comencen a llegir o tenen dificultats. Per ajudar-los, cal la col·laboració d'un lector sensible, competent, que mostri com llegeix, que faci de model i, a més a més, verbalitzi els recursos que fa servir. El pare, la mare o l'adult que acompanya fa com si fos la primera vegada que s'enfronta al text i explica en veu alta com se les empesca per entendre'l.

Amb la lectura compartida, els nens aprenen, en primer lloc, a observar i relacionar amb altres lectures conegudes els indicis que una mirada atenta de la portada i dels detalls que hi apareixen (el títol, les lletres, la identificació de les paraules, les imatges, etc.) els ofereix. La primera trobada amb el llibre també serveix per establir el propòsit de la lectura (aprendre i les normes d'un joc, resoldre un enigma, gaudir d'un poema, etc.), per prendre consciència i predisposar-se emocionalment a llegir.

La lectura compartida també ajuda a formular hipòtesis i prediccions sobre el contingut del text, a llegir en veu alta, a comprendre la narració i adquirir diverses destreses com la descodificació, identificació de paraules, desenvolupament del vocabulari, identificació de signes de puntuació i d'aspectes ortogràfics, etc.

La lectura d'un mateix text requereix, aproximadament, de tres a cinc sessions de quinze o vint minuts cadascuna. Dedicar una setmana al mateix llibre és ideal.

Convé crear un ambient càlid, de confiança, perquè el nen se senti estimulat. El pare, la mare o l'adult que acompanya ofereix un model de lectura fluida i expressiva mentre ambdós van seguint el text amb el dit a mesura que s'avança. D'aquesta manera el nen pren consciència de l'ordre d'esquerra a dreta i estableix una correspondència entre les paraules escrites i les dites.

Es tracta d'introduir i reforçar les habilitats que ajudin els infants quan hagin d'aplicar-les, més endavant, en la lectura individual.

El recorregut que es fa durant les sessions de lectura, normalment és així:

L'adult mostra el llibre i estimula l'infant perquè expressi les seves prediccions, descrigui el que observa, identifiqui el tipus de text i activi els seus coneixements previs.

Després, el pare, la mare o l'adult llegeix amb fluïdesa i entonació natural el text, resseguint les paraules amb el dit, mentre l'infant l'observa.

Seguidament, se'l convida a llegir en veu alta, encara que se senti insegur o tingui dificultats.

Es formulen algunes preguntes per donar suport a la comprensió del text i per verificar les prediccions que el nen hagi fet abans de la lectura.

Es pot repetir la lectura del text amb ritmes diferents, donant a l'activitat un caràcter lúdic (llegir amb veu "cansada", "alegre").

La conversa, la lectura del que diu el text i l'observació dels detalls que hi ha a les imatges proporcionen pistes per entendre la història.

Es tracta de llegir junts, sense pressions, compartint i construint el significat de forma plaent i amb èxit. Aprenent.

A les sessions de repetició, prèviament podeu tapar algunes paraules del text amb notes adhesives, en funció del que es vulgui recordar o comentar: els articles, la concordança, els temps verbals, etc. Convideu el nen a predir les paraules tapades.

En resum...

La lectura compartida permet a l'infant:

Observar com els adults llegeixen.

Gaudir d'unes lectures autèntiques.

Augmentar la seva participació activa.

Assegurar l'aprenentatge i l'ús de diverses estratègies per a la lectura i la comprensió lectora.

Involucrar-se en l'anàlisi i la discussió dels continguts, dels valors i les emocions que transmeten les històries.

Entendre la relació entre lectura i escriptura.

Prendre consciència del que s'està fent i aprenent.

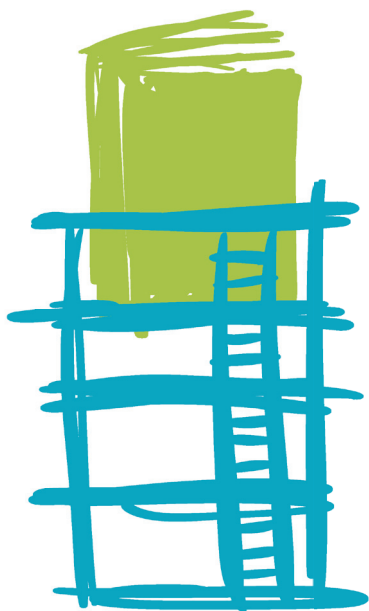
Viure el fet lector sense pressions, acompanyats, feliços.

Lectura guiada

Quan els vostres fills ja tinguin certa desimboltura amb la lectura compartida podeu fer un pas més en el camí de la lectura autònoma i individual i aplicar la «lectura guiada», una estratègia en què el suport del pare o la mare va disminuint i limitant-se a formular interrogants, fent-li veure el significat d'una paraula determinada, contribuint a la comprensió del text, conversant posteriorment sobre el que es llegeix.

Per descriure aquest guiatge, se sol usar la paraula «bastida». És una metàfora que ve de la indústria de la construcció. Es refereix a la forma en què les bastides sostenen les persones que estan aixecant un edifici. Les bastides es retiren quan l'edifici és capaç de sostenir-se de forma independent. De manera similar, els pares o mares que guieu heu d'oferir suports per entendre una narració (explicant el vocabulari nou, ressaltant les característiques del text, recordant prediccions anteriors, observant si les il·lustracions ofereixen pistes, etc.) Quan s'han assimilat les estratègies practicades, es retira el suport o bastida i el nen o la nena passa a experimentar la lectura individual, independent.

En la lectura guiada, es llegeix en silenci, individualment, i després es conversa per verificar la comprensió del text i comparar opinions i punts de vista. El nen o el pare explica el que s'ha llegit i l'altre valora si el que ha dit és correcte o no i ho corregeix, si cal.

Lectura en veu alta

Llegir en veu alta és una activitat que afavoreix la pronunciació, enriqueix el vocabulari i enforteix els lligams afectius dels infants amb els adults perquè és compartida i agradable.

Dedicar una estona diàriament a llegir en veu alta ajuda a aprendre millor i a memoritzar paraules, frases i conceptes. També afavoreix la capacitat de parlar correctament i expressar-se amb estructures gramaticals ben construïdes i fer que el relat s'entengui fàcilment.

Si sou vosaltres qui llegiu, els vostres fills activen la imaginació i, alhora, creen els seus propis escenaris on passen les històries, molt millor que si se'ls mostren les imatges. Sentir els pares llegir amb entonació —en definitiva, vivint com si fossin els protagonistes del relat—, les aventures que hi ha en els llibres, és un exercici entretingut que impulsa els infants a voler imitar-los i ser ells mateixos, també, lectors en veu alta.

La lectura en veu alta és una bona manera d'adquirir coneixements, de superar les pors a parlar en públic i a tenir més confiança en un mateix. Va molt bé gravar el que es llegeix i després tornar-ho a escoltar.

No hi ha receptes miraculoses per contagiar el gust per la lectura. Per aconseguir-ho ens caldrà confiança, paciència i constància, predicar amb l'exemple i sumar complicitats per fer del llibre un objecte quotidià interessant i atractiu.

**Orientacions per
a pares i mares**

QUINES ESTRATÈGIES UTILITZAR PER PROMOURE LA LECTURA DELS FILLS I FILLES?

LECTURA EN TEMPS DE VACANCES

Jaume Centelles

L'estiu és un període llarg que es considera com una aturada, un descans, una pausa educativa, però hi ha habilitats que convé continuar practicant per anar progressant en els aprenentatges. És el que passa amb la lectura:
Si no es practica, no s'avança.

Per gaudir de la lectura, passar bones estones, emocionar-se amb el que ens expliquen les històries i seguir avançant en la comprensió del món que ens envolta, els pares i mares podeu fer algunes accions senzilles, com les següents:

És probable que al lloc on aneu de vacances hi hagi **una biblioteca** a prop. Visiteu-la amb els vostres fills per agafar en préstec llibres, revistes especialitzades i documents dels temes que els interessin. Si al lloc on estiu no hi ha biblioteca, bibliobús, bibliopiscina o biblioplatja, llavors no us oblideu de carregar el lector de llibres electrònics o d'incloure alguns llibres a la maleta.

Negocieu amb els vostres fills **una rutina** que combini la lectura en paper amb les activitats al voltant de les pantalles (ordinador, televisió o altres dispositius digitals). Una de cada, per exemple.

Sigueu un model.

Assigneu-vos també cada dia una estona per llegir aquelles novel·les o assaigs que teniu pendents. Que us vegin amb un llibre a la mà és una bona manera d'encomanar el gust per la lectura. Els infants aprenen per imitació.

Animeu-los a escriure

postals als amics, als avis o altres familiars que es trobin lluny.

Ensenyeu-los cançons

de quan vosaltres éreu petits. Les cançons infantils que cantàveu són divertides, expliquen històries esbojarrades (Mireu allà dalt, en els estels què hi ha...) i tenen rimes que ajuden a escoltar i recordar sons i paraules i, de retruc, a aprendre a llegir.

Jugueu al «Veig, veig»

o a «De l'havana ha vingut un vaixell carregat de paraules que comencen per...» i totes les variables que us pugueu imaginar, depenent de l'edat dels vostres fills.

Expliqueu contes, contes coneguts o contes inventats. Les aventures narrades pels pares solen ser històries fascinants que embadaleixen els infants i que produeixen un efecte extraordinari sobre la seva ment. Un bon moment per a la narració és abans d'anar a dormir.

Procureu que llegeixin **llibres diferents**, en silenci o en veu alta, i converseu sobre els temes que planteja la lectura. Fer-li preguntes els ajudarà a parlar millor i a entendre el relat.

Inicieu un **diari de vacances familiar**. Proveïu-vos d'una llibreta nova i ben bonica. Busqueu un títol que recordi que allà s'escriuran totes les coses divertides, emocionants i curioses que us passin durant l'estiu. Pot ser el menú del restaurant on heu fet alguna celebració, el relat d'una passejada amb bicicleta, la visita al museu o fira local, les normes d'un joc de cartes que us heu inventat, la ressenya d'una pel·lícula, etc.

Si feu una excursió, compartiu la recerca de la ruta i feu que s'encarreguin de **buscar informació dels llocs que visitareu**.

La idea és que **la lectura formi part de la diversió**, convertint aquests moments en un joc.

Quan s'acaba l'escola,
al mes de juny, per als nens i nenes
comencen les vacances d'estiu,
un temps de diversió, de viatges,
de fer noves amistats, d'encetar
alguna col·lecció, d'anar a la platja
o la muntanya, de compartir
més estones amb els avis
i els amics.

**Orientacions per
a pares i mares**

**LECTURA
EN TEMPS DE
VACANCES**

Orientacions per a pares i mares

